

1. VALORES ÉTICOS 4º DE ESO

1.1. INTRODUCCION

A materia de valores éticos debe atender a unha formación integral da persoa e afondar no tratamento transversal dos problemas. O decreto que regula esta materia apunta, a oportunidade que “brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Dado que a materia ten unha presenza semanal de 1 hora, semella importante seleccionar moi ben a metodoloxía e os contidos a desenvolver e potenciar a continuidade con outros cursos e niveis.

1.2. CONTRIBUCION AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

É fundamental o tratamento que esta materia fai de algunhas das competencias básicas do currículo: CSC. O respecto polo outro, o respecto á regras do debate, a busca dun consenso e a eliminación de prexuízos CCL. na necesidade de rigor e claridade de expresión. A lectura de textos de pensadores relevantes da nosa cultura aumenta a capacidade lingüística e reflexiva

CAA na busca autónoma de respostas, o crecemento persoal e cognitivo e o aprecio pola creatividade e o respecto

CCMT. A través da crítica e análise das achegas científicas e tecnolóxicas e a súa influencia nos valores e na vida dos individuos.

CD. a través dos traballos colaborativo de busca de información nas redes e procesamento da información e comunicación por diferentes canles.

1.3. CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

1.4. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Valores éticos. 4º de ESO PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.						
a b e f h m	B6.1. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos.	B6.1. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade.	<u>VE B 6 . 1 . 1 . Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta par a estima ra viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos , considerand o a idoneidade ética dos obxectivo sque pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.</u>	CAA CMCC T CSC CSIEE	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Producción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Traballos do alumno

Valores éticos. 4º de ESO PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
a d f g h	B 6 . 2 . C ó d i g o s deontolóxicos dos axentes sociais.	B6.2. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais.	<u>VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/a se tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.</u>	CMCC I CSC CSIEE	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)						
a d g h	B5.1. Dereito e leis: finalidade e características e xustificación ética. B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais.	B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle imponen as leis xurídicas.	<u>VEB 5 . 1 . 1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia.</u>	CCL	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			<u>VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.</u>	CCL CSIEE	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
a b c d e g h	B5.3. Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza.	B5.2. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un xuízo crítico acerca dela.	VEB5.2.1. Procura información en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).	CAA CD	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB5.2.2. Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.	CCL	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
a b c d e g h	B5.4. Os DDHH como ideais irrenunciáveis. B5.5. Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social. B5.6. Organizacións que traballan pola defensa dos DDHH.	B5.3. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciáveis, tendo presentes os problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das institucións e os/as voluntarios/as que traballan pola defensa dos dereitos humanos.	VEB5.3.1. Xustifica racionalment e a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e reconece os retos que aínda teñen que superar.	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB5.3.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
			<u>VEB5.3.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc.</u>	<u>CCEC</u> <u>CD</u> <u>CSC</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Producción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
a b d e g h	B5.7. Dereito á seguridade e a paz. B5.8. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia. B5.9. Ameazas á paz.	B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH (no seu artigo 3) e como un compromiso dos españois e das españolas a nivel nacional e internacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos.	VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH).	CCL	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Producción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
			VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB5.4.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).	CD CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
adh	B5.10. As Forzas Armadas na Constitución española. B5.11. Misións das Forzas Armadas. B5.12. Conflitos armados: importancia das organizacións internacionais na súa prevención e na súa solución.	B5.5. Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas Armadas e a súa relación cos compromisos que España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicación da forza e do poder.	<u>VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).</u>	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO PRIMEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
			VEB 5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais.	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vixian o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH.	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO SEGUNDOTRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
	Bloque 1. A dignidade da persoa					
a b c d h	B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH. B1.2. Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade. B1.3. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención	B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal,	<u>VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherente a súa natureza.</u>	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO SEGUNDOTRIMESTRE						
Obx .	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedem entos de avaliación
	arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	social, estatal e universal.	<u>VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.</u>	<u>CCL</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Producción do alumnado Actitude na Aula Procedemento s Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	CAA	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Producción do alumnado Actitude na Aula Procedemento s Caderno da profesora Caderno do alumnado
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais						
a b c d e g h	B2.1. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar.	B2.1. Explicar, baseándose na DUDH, os principios que deben rexer as relacións entre a cidadanía e o Estado, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que viven.	<u>VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.</u>	<u>CCL</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Producción do alumnado Actitude na Aula Procedemento s Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO SEGUNDOTRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
			VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar.	CCL	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB2.1.3. Elabora unha presentación con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresaíntes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado.	CCL CD CSIE E	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
a c d g h	B 2 . 2 . F e n ó m e n o d a socialización global. B2.3. Perigos da socialización global á marxe dos valores éticos universais. B 2 . 4 . M e d i o s d e comunicación de masas e socialización global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.	B2.2. Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema.	<u>VEB2.2.1. Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.</u>	CCE C CCL	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB 2 . 2 . 2 . Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO SEGUNDOTRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
			VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.	CCE C CCL	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			<u>VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación cos medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.</u>	CCE C CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO TERCEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
			Bloque 3. A reflexión ética			

Valores éticos. 4º de ESO TERCEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedem entos de avaliación
a d f h	B3.1. Importancia e valor da reflexión ética como defensa dos DDHH. B3.2. Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.	B3.1. Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfrenta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.	<u>VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar estes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pôr en grande risco os dereitos fundamentais da persoa.</u>	<u>CSC</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).	CMCC T CSIEE	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
a d g h m	B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.	B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle imponen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á súa existencia.	<u>VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guiala/a.</u>	<u>CSIEE</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO TERCEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
a b d h l	B3.4. Éticas formais e éticas materiais. B3.5. Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental.	B3.3. Distinguir os principais valores éticos nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental.	VEB 3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais.	CCL	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			<u>VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal.</u>	<u>CCL</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións.	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
b c d e g h	B3.6. Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant.	B3.4. Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas.	<u>VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.</u>	<u>CAA</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO TERCEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación
			VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.	CD CSIEE	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
Bloque 4. A xustiza e a política						
a c d h l	B4.1. Democracia e xustiza. B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos.	B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social.	<u>VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).</u>	<u>CSC</u>	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

Valores éticos. 4º de ESO TERCEIRO TRIMESTRE						
Obx	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	Instrumentos de avaliación / Procedem entos de avaliación
a c d h l	B4.3. Perigos dunha globalización sen valores éticos. B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos.	B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a destrución do planeta e a deshumanización da persoa.	VEB 4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).	CAA CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado Actitude na Aula Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado
			<u>VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).</u>	CSC	50% nas listas de cotexo correspondentes	Instrumentos Produción do alumnado ACTITUDE Procedementos Caderno da profesora Caderno do alumnado

1.5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

Tentarase que a aprendizaxe dos diferentes núcleos temáticos poida ser abordada desde a perspectiva ABP (traballo por proxectos) que, pola súa propia natureza debe adaptarse ás características específicas do grupo-aula no que se traballe.

Como indica o Decreto 86 do 25 de Xuño de 2015, a metodoloxía deberá incluír estratexias que teñan como principio respectar a diversidade do alumnado, por iso, eo fio dos diferentes desenvolvemento temáticos, proporanse diferentes propostas de actividades que teñan como finalidade que o alumno/a poida aplicar a intelixencia predominante en cada un deles, ao mesmo tempo que se fomenta o traballo colaborativo.

Teremos como fío condutor o diario de clase, onde o alumnado irá recollendo, as aprendizaxes, reflexión, creacións e achegas. Este diario de clase se avaliará tendo en conta os criterios de avaliación e a consecución dos estándares de aprendizaxe. O instrumento de avaliación será o presentado no apartado 5.7 (criterios de cualificación e promoción)

1.6. MATERIAIS E RECURSOS DIDACTICOS

Os materiais e recursos didácticos estarán a disposición do alumnado no espazo da materia en Google Classroom e serán fundamentalmente:

- Fichas de traballo virtuais
- Apuntamento virtuais
- Explicacións e aclaracións da profesora

1.7. CRITERIOS DE AVALIACION, CUALIFICACION E PROMOCION DO ALUMNADO

1.7.1. CRITERIOS DE AVALIACION

- A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades
- Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social
- Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas
- Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos
- Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.
- Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa
- Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas
- Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas acción cotiás no centro de ensino.

1.7.2. CRITERIOS DE CUALIFICACION

A nota de avaliación obterase do seguinte modo:

- Traballos na aula recollidos no Diario de aula virtual 75%
 - Actitude 25%

Instrumentos de avaliación

1. Traballamos cos portátiles de e-dixgal polo que todas as tarefas se farán a través de Drive, no espazo adicado á materia en Google Classroom.
2. Lista de cotexo no caderno da profesora para a actitude

Actitude. Caderno da profesora. Ficha do alumno/a. (Max. 2,5 puntos)

• Cumprimento das indicacións do profesor.	0,25
• Respecto do turno de palabra.	0,25
• Traer o material de traballo.	0,25
• Participación na clase	0,25
• Coidado do material personal e da aula	0,25
• Manter un comportamento e unha postura correcta	0,25
• Puntualidade e orde nas entradas e saídas da aula	0,25
• Aproveitamento do tempo de traballo personal	0,25
• Non faltas de asistencia inxustificadas	0,25
• Actitude colaboradora e implicación coa materia	0,25

Actividades de aula (Max.7,5 puntos) no diario virtual en Classroom será o medio para medir o grao de consecución dos estándares de aprendizaxe e competencias clave. Os criterios de corrección dos traballos do alumnado serán os seguintes:

- Deberán presentarse todos os traballos na orde na que foron propostos e realizados na aula.
- No caso de que algún traballo non se realizase no seu momento por causas xustificadas o alumnado poderá presentalo para a súa cualificación posterior, sempre antes da data fixada para a avaliación.
- Os traballos estarán realizados de forma completa e deberán ser de autoría propia.
- A presentación dos traballos deberá axustarse ás condicións prescritas.
- A calidade dos traballos presentados, as respostas elaboradas, a boa redacción, o traballo de reflexión, a recopilación de datos, a calidade da exposición oral.

A análise dos niveis de adquisición das competencias claves farase segundo a seguinte táboa:

Taboa de avaliación das **Actividades de Aula**

Criterio de avaliación	puntuación
A habilidade na construción de conceptos e o seu uso efectivo nas diferentes actividades	1 punto
Comprensión e análise dos problemas relacionados coa valoración de procesos de decisión persoal e/ou social	1 punto
Capacidade de xustificación e argumentación das ideas expostas	1 punto

Capacidade de análise dos argumentos e contraargumentos propostos para a resolución de dilemas éticos	1 punto
Comprensión das capacidades de razoamento, sentimentos e vontade na elaboración da personalidade e a toma de decisións.	1 punto
Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e os factores fundamentais que inflúen na vida social e no desenvolvemento moral da persoa	1 punto
Ser quen de separar e distinguir os ámbitos privado e público para o ámbito das decisións e accións humanas	1 punto
Conseguir un grao de integración e coherencia entre os coñecementos teóricos dos valores e a aplicación e uso dos mesmos nas súas acción cotiás no centro de ensino.	0,5 puntos

A recuperación das diferentes avaliacións no caso de estar suspensas consistirá na elaboración de todos os traballos non presentados e/ou suspensos e na modificación da actitude na seguinte avaliación.

1.7.3. CRITERIOS DE PROMOCION

Para acadar o nivel de suficiencia final o alumnado deberá obter unha cualificación Media do 50% en cada un dos instrumentos de avaliación aplicados: Caderno do alumnado e avaliación da actitude na aula.

1.7.4. AVALIACION EXTRAORDINARIA

O exame extraordinario de Setembro responderá ao seguinte esquema:

- ✓ Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos)

Exemplo:

Composición cunha extensión mínima de cinco centas palabras.

Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.

Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

1.8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRACTICA DOCENTE

1.8.1. Indicadores de logro do proceso de ensino

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse crear o interese que favoreceu a aprendizaxe.
3. Conseguiuse motivar para lograr a aplicación e transferencia do coñecemento.

Escala			
1	2	3	4

4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
5. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
6. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
7. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
8. Correspondeuse o traballo do alumnado dentro do grupo coa avaliación obxectiva da materia
9. A avaliación foi obxectiva
10. A asistencia e compromiso coa materia foi a adecuada

--	--	--	--	--

1.8.2. Indicadores de logro da práctica docente

1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.
6. Combínase o traballo individual e en equipo.
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.
9. Incorporáronse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.
15. Os materiais son axeitados as capacidades do alumnado e aos contidos da materia
16. Os cuestionarios son adecuados a cada bloque temático
17. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...

Escala			
1	2	3	4

1.9. ORGANIZACION DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACION E AVALIACION DAS MATERIAS PENDENTES

O alumnado coa coa materia pendente, que segua cursando en cuarto a materia de Valore Éticos, realizará, a proposta do profesor os traballos que lle permitan recuperar a materia. No caso de non cursala deberá optar a un exame extraordinario coa mesma estrutura proposita para o curso e os contidos cursados.

1.10. ORGANIZACION DOS PROCEDEMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS CONECEMENTOS NECESARIOS PARA SUPERAR A MATERIA

O alumnado que se incorpore ao curso académico na derradeira avaliación ou non poida seguir o curso con normalidade por razóns xustificadas realizará un exame final escrito, no que o alumno deberá demostrar especialmente o seu coñecemento dos contidos mínimos e a aplicación dos procedementos establecidos na programación.

Os mesmos criterios servirán para a proba extraordinaria de Setembro.

O exame de acreditación responderá ao seguinte esquema:

- ✓ Realización dunha composición sobre calquera dos temas desenvolto no programa cun mínimo de 500 palabras, (5 puntos)

Exemplo:

Composición cunha extensión mínima de cinco centas palabras.

Tema: Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.

Valoración: 10 % presentación; 10% ortografía; 30% expresión; 50% contidos.

1.11. DESEÑO DA AVALIACION INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

Para levar a cabo a avaliación inicial do alumnado se propondrá un dilema moral ao que o alumno deberá dar resposta usando os argumentos que considere pertinentes e utilizando aqueles conceptos que lle permitan xustificar a súa elección.

O exercicio valorárase de acordo aos estándares do test moral de Kohlberg e permitirá situar o nivel moral do individuo.

En función dos resultados desta proba adaptaranse as actividades propostas nas unidades didácticas e as tarefas finais propostas para cada avaliación.

1.12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Proporáanse medidas de reforzo mediante lecturas, vídeos e outros materiais complementarios para aqueles alumnos que teñan dificultades coas competencias básicas. Todos eles dispoñibles a través da aula virtual

Proporáanse diferentes canles para a presentación das tarefas que, de acordo coa teoría das Intelixencias Múltiples, se adapten mellor a cada un dos alumnos. Así en cada tema serán de elección unha serie de tarefas

que propoñen formas de realización adaptadas a cada unha destas intelixencias (infografías, comics, videopresentacións, textos...)

A través de Google Classroom a materia garantízase o seguimento da materia a aquel alumnado que, por razóns xustificadas, non poida durante algún tempo asistir ás clases.

1.13. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Os elementos transversais do currículo da materia de Filosofía serán os establecidos no currículo oficial da materia:

- ✓ a educación cívica e constitucional
- ✓ a comprensión de lectura
- ✓ a corrección na expresión oral e escrita
- ✓ uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC
- ✓ emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade
- ✓ a orientación da conduta cara valores democráticos e éticos

1.14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

As previstas no Plan anual do Centro.

Asistencia á VIII Olimpíada Filosófica de Galicia (este ano será virtual, unicamente terán que asistir, de ser o caso as persoas gañadoras (de haber algún alumno ou alumna do centro) á recollida de premios se a situación sanitaria o permite)

1.15. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Coa fin de poder mellorar a programación didáctica dos anos vindeiros:

- Recoller na memoria final do curso os resultados da avaliación do alumnado por materias e cursos
- Realizar unha valoración para seleccionar as achegas do alumnado que poidan incorporarse á programación do ano vindeiro.
- Realizarase unha comprobación dos indicadores seguintes:

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				

6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.
8. Adecuación da secuencia de traballo na aula.
9. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.
10. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.
11. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.
12. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.
13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.
15. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.

--	--	--	--	--

1.16. PLAN LECTOR

O proposto para o Plan Lector del Centro

1.17. PLAN TIC

Uso e manexo da información en contextos dixitais

Creación de materiais dixitais como resultado das tarefas propostas ao longo do curso.

Participación en blogs e plataformas dixitais

2. PLAN DE REFORZO

Non existe un plan de reforzo específico por materias do Departamento, xa que ningunha delas ten continuidade.

Malia isto, a revisión das adaptacións das programacións, así como os informes individualizados e a avaliación inicial que se elabore no curso, dará información esencial e crucial para desenvolver con criterio a organización e do desenvolvemento da materia tendo en conta que alumnado que a cursa tivo un parón académico no anterior trimestre, polo que é labor do Departamento deterse máis se cabe, no Bloque de contidos transversais de Filosofía de 1º de Bac.

3. ANEXO. ADAPTACIÓN DA PROGRAMACIÓN Á EDUCACIÓN NON PRESENCIAL

• 3.1. ESTANDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS IMPRESCINDIBLES

Ao longo da programación os estándares de aprendizaxe e as competencias que se consideran imprescindibles están subliñados.

• 3.2. METODOLOXIA

Durante todo o curso traballarase na aula de xeito presencial coa plataforma Google Classroom, tanto á hora das clases expositivas como na entrega de todas as tarefas e traballos. Isto fará que o alumnado se familiarice coa plataforma dende o comezo nas aulas presenciais para así ter un manexo óptimo da plataforma co obxectivo de evitar perdas de seguimento da materia no caso de que algún alumno ou alumna teña que estar en cuarentena ou de que en calquera momento teña azos que voltar a unha situación de confinamento.

Neste último caso, o desenvolvemento do traballo da aula será enteiramente virtual, sen ter presencialidade, mais podendo, de ser o caso, substituír a presenza por xuntanzas virtuais a través de google meet no caso de que no centro se decida respectar o horario establecido para as materias.

En resumo, propónse para desenvolver as materias do Departamento de Filosofía traballar de xeito virtual independentemente da presencialidade ou non, para así facilitar o seguimento das aulas por parte do alumnado.

• 3.3. AVALIACION E CUALIFICACION

Os criterios de avaliación serán os correspondentes aos estándares de aprendizaxe marcados como mínimos.

Como se indica na metodoloxía o método de traballo non varía, polo tanto a avaliación tampouco, no caso dunha educación non presencial, mantéñense a porcentaxe da nota adicada ás tarefas recollidas no caderno do alumnado virtual, así como a porcentaxe da nota de actitude á hora de facer o traballo e conectarse no caso de ser preciso para facer aulas virtuais.